

NACHODZIĆ (19) *vb impf*

a oraz o jasne.

inf nachodzić (3). ◇ *praes 1 sg* nachodzę (1). ◇ *3 sg* nachodzi (3). ◇ *3 pl* nachodzą (3). ◇ *praet 1 sg m -m* nachodził (4). ◇ *3 sg m* nachodził (2). ◇ *3 pl subst* nachodziły (1). ◇ *con 3 sg m* by nachodził (1). *f* by nachodziła (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Często przychodzić w złych zamiarach; *invadere* *Modrz, Cn* (18) :

nachodzić do czego (4): Iako my othim dobrze viemy ess vn onego nyenachodzil do gumna iego imienya Pawlouciz y nye bral sboza s brogow *ZapWar 1549 nr 2681*. Cf *nachodzić do czego z czym*.

nachodzić do czego z czym (3): yakom ya przezsz czelacz swą hy Cmiothki swe nyenachodzil Sklomya do sthavw iego [...] a nym mv vylovil Ryb *ZapWar 1538 nr 2520, 1538 nr 2428, nr 2521*.

W charakterystycznych połączeniach: nachodzić do gumna, do stawu (3).

Zwrot: »na cudze domy nachodzić« (4): á co zá pożytek owych máłzkárnikow/ ktorzi [...] ná cudze domy náchodzą [*in aedes alienas invadunt*]/ á tym obyczáiem álbo iáką korziśc łowią poľzeptem/ ábo milczkiem kořtkami gráiac *ModrzBaz 36*.

W przen [kogo] (2) : iedèn dobry człek miał żonę młodą y vrodziwą: ále ią złe czáfy náchodziły lřz řzálálá *SkarŻyw 311*; Dla Bogá naieymy dořyc że nas ořtátne złe náchodźi/ nie wdźieraymy řie řámi gwałtem do niego. *PowodPr 60*.

a. *Napadać (zbrojnie) w celu dokonania grabieży; invadere* *Modrz, Cn; offendere* *Mącz; adequitare, dare impressionem, facere in hostes impressionem, incessere, incursare, incursitare, infestare, urgere, vexare* *Cn* (11) : A then pan z ktorego dzyedziny náchodzą gwałtownicy/ przepada nam trzy grzywny *UstPraw 13v*.

nachodzić na co (3), *na kogo* (1): thedy nyma zadny na zadnego nachodzycz y wdrodzie [!] *ZapWar 1548 nr 2669; ModrzBaz 142*. Cf »nachodzić na dom«.

nachodzić kogo, co (4): yakom onego nyenachodzyl ranka zbroyna *ZapWar 1543 nr 2610; Mącz 260d; Modrz 48; ActReg 17*.

W charakterystycznych połączeniach: nachodzić na cudze role (rzeczy) (2); *nachodzić w drodze, gwałtownie, ręką zbrojną*.

Zwrot: »nachodzić na dom« [*szyk zmienny*] (2): gdy iuż będzie *conuictus*, ten ktory ná dóm náchodźi/ tedy *post conuictionem, partis actoreae*, nie mamy dáwać řkrutátorów *SarnStat 507, 1169*.

Szeregi: »nachodzić abo najeżdżać« (1): tákowi máią bydź řádzeni y karáni/ y winę przepádác máią/ iáko ři/ którzy nie chodzą [*lege: nachodzą*] ná domy włáfné řzlácheckie ábo náieżdźáią. *SarnStat 1169*.

»nie nachodzić ani posiadać« (1): ále y zwierzchny Pan/ ná řwey częřci ma przeřtáwác/ řwoie role ma orác/ á cudzych nie náchodźi áni pořiádác [*non invadere et occupare*] *ModrzBaz 48*.

W przen [kogo czym] (2) : [*Szatan*] ná puřczy Iezulá Pána/ á nie w domu rodźicow iego/ pokuřámi řwemi náchodźil. *CzechRozm 230v*; A iefliby która z tych řtron řtráchem álbo gwałtem iákim od onégo widzenia odřázálá, álbo řtronę náchodźilá nie vczćiwémi řłowy, [...] tedy táki zá tego ma bydź rozumian, iákoby teź řáadowému mieyřcu gwałt vczynil *SarnStat 1285*.

2. Przen (1) :

Fraza: »nachodzi mię nadzieja« = *zaczynam mieć nadzieję (1)*: In spem venio appropinquare tuum adventum, Náchodzi mię nádzieyá že fie przibliża czas twego k nam nawrocenia. *Mącz* 407d.

Synonim: **1.a.** *napadać.*

Formacje współrdzenne cf CHODZIĆ.

Cf **NACHODZĄCY, NACHODZENIE**

LW